

ת"פ (ירושלים) 36466-12-23 - מדינת ישראל נ' ישאמבל היילו

ת"פ (ירושלים) 36466-12-23 - מדינת ישראל נ' ישאמבל היילו ואח'מחוזי ירושלים

ת"פ (ירושלים) 36466-12-23

מדינת ישראל

נגד

1. ישאמבל היילו

2. זמנה גזהיין

3. אבי גזהיין

4. גטצו מולנוך

5. גטו גזהיין

בית המשפט המחוזי בירושלים

[15.12.2024]

כבוד השופט אברהם רובין

החלטה

1. לפניי בקשה לתיקון כתב אישום. הבקשה הוגשה לאחר שהתקיימו בין הצדדים הליכי גישור ומשא ומתן, ובטרם החלה שמיעת הראיות.

2. נגד הנאשמים הוגש כתב אישום המייחס להם את העבירות שלהלן: לנאשם 1 - ביצוע עבירות של סחיטה באיומים, החזקת סכין וחבלה בכוונה מחמירה; לנאשמים 2-3 - עבירות של סחיטה באיומים וניסיון לחבלה חמורה בנסיבות מחמירות; ולנאשמים 4-5 - עבירה של ניסיון לחבלה מחמירה בנסיבות מחמירות. על פי הנטען בכתב האישום, נאשמים 1-3 התייצבו יום אחד בעסקם של המתלוננים, בר המצוי בשוק מחנה יהודה, ודרשו מהם חצי מהפדיון שהיה בקופה, זאת לאחר שנאשם 1 אמר לאחד המתלוננים שהיה בעסק: "אתה יודע למה אני מסוגל, מה אני עושה או לא עושה, ואני בטוח שאתה רוצה שהשקט בבר יישמר, שלא יהיה לך פיגועים בבר" וכן: "השקט לא בחינם". בתגובה המתלונן התקשר למשטרה ונאשמים 1-3 עזבו את עסקו (להלן - "האירוע הראשון"). ימים ספורים לאחר מכן התייצבו בבר כל הנאשמים, יחד עם שניים נוספים שזהותם איננה ידועה למאשימה, והחלו בפעולות אלימות. כך, נאשם 1 דקר את אחד המתלוננים בסכין, נאשם 2 חבט באותו מתלונן באמצעות כיסא ברזל, נאשם 4 הוציא אלה, הניף אותה וחבט אף הוא במתלונן, נאשם 3 זרק חפצים לעבר המתלוננים, ועוד (להלן - "האירוע השני").

3. בתשובותיהם הודו חלק מהנאשמים בחלק מעובדות כתב האישום, ברם כל הנאשמים כפרו בעבירות המיוחסות להם.

נאשם 1 הודה כי הוא אכן היה בבר באירוע הראשון, אך הכחיש כי ניסה לסחוט או איים על המתלונן. לגבי האירוע השני אישר נאשם 1 כי בזמן האירוע הוא היה בשוק ואף באזור הבר, ברם הוא כפר בכך שנכנס לבר, בכך שנקט באלימות כלשהי, ובכך שנכח בבר בשעה שהאחרים נקטו, לפי הטענה, בפעולות אלימות.

נאשם 2 טען בתשובתו כי: "התיק כולו מבוסס על גרירה של נאשם 1. משכך יש לזכות את נאשם 2 מעבירה של סחיטה באיומים ולהרשיעו בניסיון לתקיפה חבלנית בצוותא בלבד". בהמשך לכך נאשם 2 הודה כי היה בבר באירוע הראשון, אך הכחיש כי ביצע עבירה כלשהי, והכחיש מחוסר ידיעה את הטענה בדבר הדברים שאמר נאשם 1, לפי הטענה, למתלונן, שכן לדבריו הוא לא שמע אותם. לגבי האירוע השני טען נאשם 2, כי סעיף 27 לכתב האישום כלל איננו מציין את עבירת הסחיטה כחלק ממסכת העבירות, וכי על כן כתב האישום פגום. לגבי העובדות הנוגעות לאירוע השני אישר נאשם 2 שהוא אכן "הרים כיסאות במקום והשליכם באוויר, אך לא במישרין לעבר המתלונן", ועל כן הוא טען שאין להרשיעו בניסיון לחבלה חמורה בנסיבות מחמירות.

נאשם 3 טען בתשובתו המתוקנת כי הוא נכח בבר באירוע הראשון, אך הוא לא היה חלק מהדברים שהוחלפו בין נאשם 1 למתלונן, וכן הוא לא נטל חלק בחילופי הדברים בין המתלונן לבין נאשם 2. לגבי הטענה בכתב האישום לפיה נאשם 3 אמר למתלונן: "מה שישאמבל (נאשם 1) אמר זה מה שיהיה", טען נאשם 3 כי הוא היה שיכור ו"לא אמר בדיוק את המילים הללו... ואף אם אמר למתלונן איזו אמירה המתייחסת לדברי נאשם 1, ובהחלט יתכן שכך היה, אין בכך שום ראייה שהייתה לנאשם 3 מודעות, וכל שכן מטרה, לסחוט את המתלונן באיומים....". לגבי האירוע השני טען נאשם 3 כי הוא לא נכח בו כלל.

נאשם 4 טען בתשובתו כי האירוע הראשון איננו רלוונטי לגביו וכי באירוע השני הוא לא נכח במקום.

נאשם 5 טען בתשובתו כי הוא לא הפיל כיסא בבר באירוע השני, וכי הוא הטיח כיסא לעבר אחד המתלוננים בתגובה לכך שזה התיז גז מדמיע לכל עבר ובעט בו.

4. הבקשה לתיקון כתב האישום כוללת שני ראשים - האחד, הוספת 13 עדי תביעה; והשני, "הבהרת סעיף 27 לכתב האישום, באופן שימנה את יסודות עבירת הסחיטה באיומים", כלשון הבקשה. העיון ברשימת העדים שמבקשת המאשימה להוסיף לכתב האישום מעלה כי מדובר בעדים שכולם שוטרים, אשר רובם ככולם ביצעו במהלך החקירה פעולות חקירה טכניות שונות אם כי חשובות - צריבת מדיה, פריקה ומיצוי של טלפונים, חקירת מז"פ, העברת מוצגים ועוד.

5. הנאשמים מתנגדים לבקשה בשל, לטענתם, השלב המאוחר בו היא הוגשה, זמן קצר לפני ישיבת ההוכחות הראשונה, בשל העובדה שהתיקון לא מתבקש עקב ראייה חדשה שהתגלתה או בגלל שינוי נסיבות כלשהו, אלא בשל מחדל של המאשימה בניסוח כתב האישום, ובעיקר בשל הפגיעה שיגרם התיקון המבוקש להגנת הנאשמים לאחר שאלו חשפו את קו ההגנה שלהם בתשובותיהם לכתב האישום ובישיבות הגישור שהתקיימו בפנ שופט מגשר. דיון והכרעה

6. הבקשה שלפניי הוגשה לאחר שכתב האישום הוקרא לנאשמים ולאחר שאלו מסרו תשובות לו. במצב דברים זה חל בעניינינו סעיף 92(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982, המחייב את אישור בית המשפט לתיקון. סעיף 92(א) קובע כי תיקון כתב האישום אפשרי: "בכל עת שלאחר תחילת המשפט... ובלבד שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן". תיקון של כתב האישום לאחר שהנאשם השיב לאשמה נושא בחובו "... סמכות לשנות במידת-מה את "כללי המשחק" של ההליך הפלילי" (ע"פ 5019/09 דביר חליוה נ' מדינת ישראל, בפסקה 24 (20.8.13)). שינוי "כללי המשחק" בכל שלב של ההליך איננו מהלך אידיאלי. הוא עלול לפגוע בהגנת הנאשם, והוא בהכרח מסרב במידה כזו או אחרת את ההליך ומעכב אותו. ובכל זאת, בשל האינטרס הציבורי החשוב של בירור האמת קבע המחוקק, בבחינת הכרח בל יגונה, שניתן יהיה לתקן את כתב האישום בכל שלב של המשפט, ובלבד שניתן לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן. ודוקו, באפשרות "סבירה" להתגונן מדובר, להבדיל מאפשרות "מושלמת" להתגונן ולהבדיל, מן הצד השני, מאפשרות "מסוימת" להתגונן. הדרשה לפיה "ניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן" פורשה בפסיקה ככוללת שני יסודות: יסוד טכני דיוני - שעניינו בשאלה האם ככל שיאושר התיקון תהיה לנאשם אפשרות לנקוט בפעולות דיוניות שונות ודרושות לצורך ניהול הגנתו, ויסוד ענייני-מהותי - שעניינו בשאלה האם התיקון המבוקש עלול לפגוע ביכולתו של הנאשם לפתח ולייצב קו הגנה בפני אישום שלא נכלל מלכתחילה בכתב האישום (ע"פ 63/79 עוזר נ' מדינת ישראל, פ"ד ל"ג(3), 606 (1979)). כך הוסברו הדברים בעניין עוזר:

"השאלה היא אם הנאשם הופתע, והאם כתוצאה מכך נמנעה ממנו האפשרות לפתח קו הגנה חדש שיש בו כדי להתגונן כנגד האישום בו הורשע, אף שזכרו לא בא בכתב האישום. על כן מקובל הוא לשאול נאשם, הטוען להיעדרה של הזדמנות סבירה להתגונן 'במה היית מתגונן, ואיזה קו הגנה נמנע ממך'. עולה מהאמור, כי אם קו ההגנה שבנה לעצמו הנאשם כלפי האישום שהופיע בכתב האישום כולל בחובו גם את קו ההגנה אותו היה מציב הנאשם לאישום בו הורשע אין לומר כי הנאשם הופתע, וכי לא ניתנה לו הזדמנות סבירה להתגונן. לעומת זאת, אם הנאשם נמנע מלהציב קו הגנה - כגון 'סיכון כפול', או תחולתו של חריג לאחריות - משום שקו הגנה זה לא נתבקש על פי העובדות המקוריות, אך עלה מתוך העובדות החדשות על פיהן הורשע, אומרים כי לנאשם לא ניתנה הזדמנות סבירה להתגונן". כן נפסק, כי במסגרת בחינת בקשה לתיקון כתב אישום על בית המשפט לתת את הדעת, בין היתר, על השלב במשפט שבו הוגשה הבקשה. כך, ככל שהבקשה הוגשה בשלב מאוחר יותר של המשפט הנטייה לקבלה תהיה קטנה יותר, בעוד שככל שהתיקון מתבקש בשלב מוקדם יותר של המשפט נטיית בית המשפט תהיה להורות על התיקון. ניתן לומר כי "קו פרשת המים" בהקשר זה הוא, במקרים רבים אם כי לא בכל המקרים, שלב תחילת שמיעת ההוכחות (ראו למשל - ע"פ 4668/14 אפללו נ' מדינת ישראל, בפסקה 17 (18.2.15)). אשר על כן, ככל שניתן היה להבין מתגובת הנאשמים לבקשה, כי לטענתם תיקון כתב האישום לאחר מתן תשובה לאישום הוא בבחינת מהלך חריג אשר ניתן לנקוט בו רק במקרים יוצאי דופן, הרי שעמדה זו כלל איננה מבטאת אל נכון את הפסיקה הנוהגת. ועוד יודגש, כי גם אם אין להתעלם מהשאלה מדוע נדרש התיקון, האם בשל מחדל של המאשימה או בשל סיבות שלא תלויות בה, הרי שכעולה מהאמור לעיל לא זו השאלה העיקרית שעומדת על הפרק לעת הכרעה בבקשה לתיקון כתב אישום. 7. ומן הכלל אל הפרט.

במקרה שלפניי לא מדובר בבקשה לתיקון מהותי של עובדות כתב האישום, אלא מדובר בבקשה שעניינה תיקון סעיף 27 לכתב האישום והוספת עדים.

אשר לסעיף 27 לכתב האישום, מדובר בסעיף טכני במהותו, שאיננו מתאר את עובדות כתב האישום וגם לא את סעיפי העבירות המיוחסות לנאשמים, אלא הוא מתאר את עמדת המאשימה לפיה העובדות שפורטו בחלק הראשון של כתב האישום מגבשות את סעיפי העבירות המפורטים בפרק השלישי של כתב האישום. יש על כן טעם רב בטענת המאשימה כי מבחינה מהותית ספק אם חובה על פי הדין לכלול סעיף זה בכתב האישום (ראו - סעיף 85 לחוק סדר הדין הפלילי).

אשר להוספת העדים, המאשימה טענה, וטענתה לא נסתרה, כי מדובר בעדים אשר כל חומרי החקירה בנוגע אליהם הועברו זה מכבר לב"כ הנאשמים. כיוון שכך, הוספת עדים אלו לא גוררת אחריה שינוי במסד העובדתי לו טוענת המאשימה, וגם לא במסד הראייתי. במצב דברים זה הגעתי למסקנה כי אין בהוספת העדים כדי לפגוע פגיעה כלשהי בהגנת הנאשמים, לא כל שכן אין בה כדי לשלול מהם את האפשרות הסבירה להתגונן, במיוחד בשים לב לכך שטרם החלה שמיעת הראיות. יוער בהקשר זה, כי לא עלה בידי הנאשמים להסביר ולשכנע במה הם יידרשו לשנות את קו הגנתם בעקבות הוספת העדים ותיקון סעיף 27 לכתב האישום, ובמה תישלל מהם האפשרות הסבירה להתגונן מפני כתב האישום.

8. ב"כ הנאשמים טוענים כי בקשת התיקון באה לעולם לאחר שהמאשימה נחשפה להגנת הנאשמים במסגרת הליך של גישור ובמסגרת משא ומתן שקיימו ביניהם הצדדים. לטענתם, בנסיבות כאלה טעמי צדק והגינות הנעוצים בחובה לקיים הליך הוגן, מחייבים שלא להתיר את התיקון. המאשימה טוענת כי הבקשה לתיקון כתב האישום לא הוגשה בשל הליכי הגישור או המשא ומתן, וכי בכל מקרה אין בטענות הנאשמים כדי להצדיק את דחיית הבקשה. אכן, טענת ב"כ הנאשמים לא נעדרת טעם, שכן הגשת בקשה נרחבת לתיקון כתב אישום בסמיכות לשיבת גישור שהתקיימה, בה לפי הנטען שיתפו הנאשמים פעולה בכך שהסכימו לחשוף את הגנתם, או את חלקה, מעוררת את השאלה האם לגישור התיקון במצבים כאלה לא תהיה השפעה מצננת על נכונותם של נאשמים ובאי כוחם לשתף פעולה במסגרת הליכי גישור בתיקים פליליים. ואולם, בסופו של דבר הגעתי למסקנה כי אין לקבל את טענת ב"כ הנאשמים, זאת משני טעמים. ראשית, הליכי הגישור חסויים ועל כן בית המשפט איננו יכול לבחון לגופה של עניין את הטענה לפיה בקשת התיקון נולדה כתוצאה מדברים שנאמרו בגישור. הוא הדין בדברים שהוחלפו, לטענת ב"כ הנאשמים, בין הצדדים במסגרת משא ומתן. ושנית, הכלל היסודי הוא שהליכי גישור הם הליכים וולונטאריים שאין בהם, בדרך כלל, כדי להגביל את צעדיהם של הצדדים, מהותית או דיונית, בכל מה שנוגע לניהול התיק העיקרי. הליך הגישור לחוד וההליך בתיק העיקרי לחוד. קביעה לפיה יוגבל צד בהגשת בקשות לנוכח דברים שנאמרו או לא נאמרו בגישור, סותרת את הכלל היסודי האמור.

הוצגו לי החלטות של בית משפט השלום בתל אביב (כב' השופט ש' אבינור) במסגרתן נקבע כי לכלל לפיו בדרך כלל יש לאשר תיקון של כתב האישום בשלב שבו טרם ניתנה תשובת הנאשם לו מתקיים חריג במקרים בהם הבקשה מוגשת בעקבות ובהמשך למשא ומתן שניהל הסניגור עם המאשימה על מנת להגיע להסדר טיעון (ת"פ 40147-08-13 מדינת ישראל נ' עבדאללה 10.11.13); ת"פ 2511-01-14 מדינת ישראל נ' סמקו (1.6.14). אין בהחלטות אלה כדי לשנות ממסקנתי האמורה. ראשית, נסיבות אותן החלטות שונות מנסיבות העניין שלפניי. באותם מקרים תיקון כתב האישום היה מהותי והוא כלל החמרה של סעיפי העבירה שיוחסו לנאשמים, מה שאין כן במקרה שלפניי. כמו כן, באותם מקרים לא כפרה המאשימה בטענה לפיה התיקונים התבקשו בעקבות הליכי גישור או משא ומתן שהתקיימו בין הצדדים, בעוד שבמקרה שלפניי נטען כי לא כך הדבר. ושנית, סבורני שההחלטות האמורות לא נתנו משקל מספיק להשפעה המצננת שעלולה להיות לדחיית הבקשה שלפניי על נכונות המאשימה להשתתף בהליכי גישור. הנה כך, ניתן לטעון כי יש לחשוש שאם לא יאפשר בית המשפט תיקון של כתבי אישום לאחר הליכי גישור אזי המאשימה תסרב להשתתף בהליכי גישור. נקודת המוצא היא שבית המשפט שואף לעודד הליכי גישור ומשא ומתן בין הצדדים. הליכי גישור נושאים עמם יתרונות וחסרונות לשני הצדדים. מבחינת הנאשם הליכי גישור נושאים בחובם סיכוי שהאישומים בעניינו יבוטלו או ישונו לקולה. ואולם, הליכים אלו גם נושאים בחובם דילמה מבחינת הנאשם ובא כוחו, אשר נדרשים להחליט עד כמה יחשפו במסגרת הליכי המשא ומתן או הגישור את קו ההגנה שלהם. אין פתרון אחד ואין פתרון מושלם לדילמה זו. ואולם, ההחלטה כיצד להתמודד עם הדילמה נתונה בידי הנאשם ובא כוחו, אשר ברצותם יחשפו טפח או טפחיים מקו ההגנה, וברצותם לא יחשפו אף לא את קצה קצהו של קו ההגנה. הליכי הגישור הפלילי, אשר מתקיימים שלא בפני השופט הדן בתיק העיקרי, ואשר חסויים מפניו לחלוטין, מאפשרים לנאשם להקל מעט על הדילמה האמורה בכך, למשל, שהוא יכול להציג לעיני השופט המגשר בלבד חומרים מסוימים בתקווה שבעקבות העיון בחומרים ימליץ המגשר למאשימה להקל עם הנאשם. על כן, בכל הנוגע לנאשם עוצמתו של האפקט המצנן שעלול לנבוע מהתרת תיקון כתבי אישום אחרי ובעקבות הליכי משא ומתן או גישור, איננה מאוד גדולה. שונים הם פני הדברים מבחינת המאשימה. ככל שתתקבל העמדה לפיה דרך שגרה לא יותר למאשימה לתקן כתבי אישום אחרי הליכי משא ומתן או גישור, הרי שזו עלולה להגיע למסקנה כי אל לה לנהל הליכי משא ומתן או גישור שיהיה בהם כדי להגבילה אם וכאשר יתעורר הצורך לבקש את תיקון כתב האישום.

9. אשר על כן, הבקשה מתקבלת. המאשימה תגיש לתיק בית המשפט, עד ליום 17/12/24, נוסח מתוקן של כתב האישום.

ניתנה היום, י"ד כסלו תשפ"ה, 15 דצמבר 2024, בהעדר הצדדים.